

Agendavoorstel Directeurenoverleg TGG

5 oktober, 8.00 uur – 9.00 uur, te Westraven, kamer (hotspotruimte) 17.10

Deelnemers: [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED].

Afmelding van: [REDACTED], [REDACTED] en [REDACTED].

1. Opening en mededelingen/vaststelling agenda

2. Vaststellen verslag overleg 8-05-2017 (bijlage 2)

Het verslag is bijgevoegd.

3. Stand van zaken onderzoeken, ILT, Westdijk en Perkpolder

Zie bijlage 1, onder de agenda.

Bespreekpunt: Gezondheidsonderzoek RIVM.

4. TGG deskundigen overleg

Het verslag is ter informatie bijgevoegd. In het deskundigenoverleg is de stand van zaken besproken van de lopende acties. In het deskundigenoverleg is afgesproken de volgende bespreekpunten te agenderen voor het Directeurenoverleg:

- A.
Interne en externe communicatie over verbod op toepassen TGG in RWS (en HWBP) werken (werkwijze afspraken);

Het door RWS ingestelde verbod is niet bij alle RWS-ers die het aangaat bekend geworden. Ook is het besluit nog niet (formeel) kenbaar gemaakt aan marktpartijen.

In de Nota aan de DG (bijgevoegd als bijlage 4a en 4b) is aangegeven dat over het verbod op toepassen van TGG ook extern gecommuniceerd zal gaan worden. Dat is nog niet gedaan. Aandachtspunt daarbij is dat de kans groot is dat andere opdrachtgevers het besluit/verbod van RWS overnemen. Op die manier verdwijnt de beleidsmatig door I&M voorgestane afzetmarkt voor TGG.

- B.
Al dan niet nuanceren van het verbod op toepassing van TGG in RWS werken (werkwijze afspraken);

Het ILT onderzoek wijst uit dat het productieproces van ATM niet aan de eisen van het BBK (Kwalibo, BRL 7510) voldoet. Niet is door ILT onderzocht of andere producenten zich aan de regels houden. Op grond van projectinformatie van de Provincie Groningen hebben RWS deskundigen geconstateerd dat ook de daar toegepaste TGG van producent Theo Pouw niet aan de (milieukwaliteits)eisen voldoet. De vraag is nu wat te doen met het verbod. Handhaven of nuanceren.

Voorstel is om het verbod pas te nuanceren zodra onderzoeksresultaten van/conclusies inzake Perkpolder beschikbaar zijn. Te overwegen is om ILT te verzoeken het onderzoek uit te breiden naar andere producenten.

Een ook te overwegen optie is om het verbod uitsluitend betrekking te laten hebben op specifieke grondwerken zoals primaire keringen. Aan toepassing in andere grondwerken kunnen via de werkwijze eisen worden verbonden. Gedacht kan worden aan intensief toezicht (SCB) door de CM op de kwaliteit van aangevoerde partijen TGG (product toets). Zoals ook aangegeven in de nota aan de DG (bijgevoegd) is expertise hierover binnen RWS dun gezaaid.

- C.
Wenselijkheid opstellen van een vervolgnota voor DG

De DG en Minister zijn geïnformeerd over de TGG problematiek. Deze raakt zowel I&M (beleid) als RWS (praktijk). RWS kan de oorzaken voor de ontstane problematiek (uitvoerbaarheid regelgeving/toezicht) niet wegnemen. Dat is de verantwoordelijkheid van I&M. Het lijkt belangrijk de samenwerking tussen RWS en I&M op dit onderwerp te verduidelijken en versterken.

In de pers is regelmatig aandacht voor de problematiek. Op grond van de LOD door ILT opgelegd aan ATM kan verwacht worden dat RWS wordt geïnformeerd over locaties waar verdachte TGG ligt. Onder andere betreft dit de RvR projecten Noordwaard en Overdiepse Polder. Conform de LOD zal voor deze locaties in overleg met het BG nagegaan moeten worden of er maatregelen nodig zijn. Om die vraag te kunnen beantwoorden zal de milieuhygiënische situatie rond die werken in beeld moeten worden gebracht.

RWS kan besluiten nu reeds te starten met monitoring of te wachten totdat we via ATM op de hoogte worden gebracht van de aanwezigheid van verdacht TGG. Wat is verstandig?

In het deskundigen overleg is geopperd om gezien de ontwikkelingen binnenkort een vervolgnota voor de DG op te stellen. Wordt dat op dit moment zinvol geacht? .

- D.
Doorwerking werkwijze afspraken naar proces VWM (Vergunningverlening en handhaving).

Volgens Handhaving RWS (verder HH) heeft het verbod op toepassen van TGG in RWS werken ertoe geleid dat in toenemende mate door marktpartijen initiatief genomen wordt om TGG in diepe plassen toe te passen. Daar is HH ongelukkig mee. Zij vragen zich af of en hoe het RWS verbod op toepassing van TGG door moet werken naar handhaving.

In het deskundigen overleg is (voorlopig) aangegeven dat het hier een ander proces betreft dan A&O (namelijk VWM) en het onderwerp derhalve niet past in de scope van dit overleg. Wordt dat onderschreven?

- E.
Betrekken VV en HH RWS bij onderzoek naar oplossingsrichtingen Westdijk.

In het deskundigenoverleg is erop gewezen dat het project Westdijk er verstandig aan doet Vergunningverleners van RWS direct te betrekken bij het zoeken naar oplossingen. Dit omdat RWS Bevoegd gezag is inzake de lozing van het verontreinigd slootwater naar het IJsselmeergebied (HWS).

5. Stand van zaken beheermaatregelen genoemd in Nota aan DG

In maart 2017 is de DG geïnformeerd over de zorgen rond TGG en de door RWS getroffen beheermaatregelen (bijlage 2). Deze beheermaatregelen worden in gezamenlijkheid (ZD/PPO/WVL/HWBP) getroffen om herhaling van onwenselijke voorvallen in de toekomst te voorkomen. Een goede afstemming is ook nodig om te voorkomen dat onnodige onrust ontstaat over bestaande GWW werken van RWS en waterschappen waarin TGG reeds is toegepast. In onderstaande tabel zijn de in de Nota benoemde beheermaatregelen opgenomen en is de stand van zaken aangegeven.

Nr.	Actie	Stavaza	Bespreekpunt
Invulling van de Zorgplicht			
1	ILT is op de hoogte gesteld van het vermoeden dat onder certificaat door ATM geleverde TGG niet voldoet aan de eisen die regelgeving daaraan stelt	LOD opgelegd aan ATM	Nee
2	Beschikbare kennis binnen de verschillende onderdelen van RWS en waterschappen is gebundeld om de problematiek zowel generiek als project-specifiek voortvarend aan te kunnen pakken;	Werkafspraken beschreven (zie bijlage 3)	Ja Handhaven werkafspraken 9bijlage 3) of nieuwe afspraken maken?
3	Geïnterviewd wordt (PPO/GPO) in welke RWS werken TGG reeds is toegepast. Dit kost tijd omdat van deze locaties, anders dan van werken waarin IBC bouwstoffen zijn toegepast, niet landelijk zijn geregistreerd. Ook de waterschappen voeren een inventarisatie uit;	Er is een inventarisatie beschikbaar. Deze is niet uitputtend. Bekend is in welke wegenprojecten TGG is toegepast, echter nadere info over hoeveelheden en specifieke toepassing binnen de projecten ontbreekt. Voor de projecten Noordwaard en Overdiepse Polder is de toepassing van TGG door RVR uitgezocht en in memo's vastgelegd. Er is op directie-/bestuursniveau directe afstemming tussen RVR en de desbetreffende waterschappen. Nu LOD is opgelegd ATM die hen verplicht afnemers te informeren over verdachte TGG, neemt belang van deze actie af.	Ja Actie stopzetten of doorzetten door regio's/districten te bevragen? Pro actief monitoren van andere locaties waar in de periode 2011 – 2016 TGG van ATM is toegepast (Noordwaard, Overdiepse Polder)?
Nader onderzoek Perkpolder			
4	Vervolgonderzoek naar civieltechnische risico's en consequenties daarvan voor project Perkpolder is opgedragen aan Deltares. Resultaten worden in na de zomer van 2017 verwacht;	Loopt maar is vertraagd. Resultaten worden in dit najaar verwacht.	Nee
5	Grondwatermonitoring gericht op milieuhygiënische effecten in project Perkpolder wordt uitgevoerd in opdracht van ZD met ondersteuning van specialisten van WVL. Eerste resultaten worden in de zomer van 2017 verwacht;	Loopt maar is vertraagd. Resultaten worden in dit najaar verwacht.	Nee

Nr.	Actie	Stavaza	Bespreekpunt
6	Het RIVM verricht in opdracht van ZD onderzoek naar risico's voor de volksgezondheid van de TGG-stof hinder die in project Perkpolder heeft plaatsgevonden. De eerste resultaten zijn bemoedigend en wijzen uit dat met name direct na inademing effecten kunnen optreden (irritatie luchtwegen). Dergelijke effecten kunnen optreden tijdens de uitvoering. Hierover hebben RWS geen klachten bereikt. GGD is aangehaakt.	Staat gepland.	Ja, zie ook agendapunt 3 Via interviews kunnen zorgen ook aangewakkerd worden.
Communicatie			
7	Een gezamenlijke landelijke communicatiestrategie is uitgewerkt (Stafdirectie Omgeving, Communicatie en Strategie, RWS-ZD/PPO/WVL, HWBP, Helpdesk Bodem +) en wordt gevolgd. Hiervoor zijn Q en A opgesteld;	Gereed. Bekeken wordt of n.a.v. berichten in de pers nieuwe vragen en antwoorden moeten worden toegevoegd.	Nee
8	Specifieke voor project Perkpolder is een communicatiestrategie uitgewerkt en wordt uitgevoerd door ZD;	Loopt	Nee
9	Communicatie met stakeholders en specifiek de brancheorganisatie voor de GWW (Bouwend Nederland en de Vereniging van Waterbouwers) over de generieke problematiek en de door RWS getroffen beheermaatregelen wordt voorbereid.	Niet actief gedaan, NVPG is wel op de hoogte.	Ja, zie ook agendapunt 4A
Contractafhandeling Perkpolder			
10	De nieuwe dijk Perkpolder is gereed en het werk bevindt zich in de onderhoudstermijn. ZD is bezig met de dossieropbouw en gaat binnenkort het gesprek aan met de aannemer om hem aan te spreken op zijn zorgplicht conform het Bbk. Waterschap Vallei en Veluwe voert dezelfde actie uit richting de aannemer voor de Westdijk.	Brief wordt deze week verstuurd?	Nee
Verbetering werking regelgeving (BBK)			
11	Informeel overleg met de branche van grondreinigers (NVPG) wordt gevoerd (WVL) over het (verbeteren van het) productieproces van TGG. De branche erkent dat er een probleem is en stelt zich coöperatief op;	5 oktober overleg over de BRL 7510 gericht op vaststelling. RWS/BOA (I&M) neemt aan dit overleg deel.	Nee
12	De binnen RWS beschikbare gebundelde kennis over de problematiek wordt gebruikt om het reeds lopende verbetertraject voor het BBK (o.a. certificeringstraject en bijbehorende BRL's herzien) te versnellen;	Is gedaan. In Bestuur SIKB ( ) belang hiervan benadrukt en zie ook punt 11.	Nee
Werkwijze RWS			
13	Uit voorzorg en ter invulling van de zorgplicht BBK (art. 7) is, een tijdelijk verbod ingesteld en intern gecommuniceerd op het toepassen van	Is gedaan. Intern nog niet iedereen bereikt.	Ja, zie ook agendapunt 4B

Nr.	Actie	Stavaza	Bespreekpunt
	TGG in RWS en HWBP grondwerken;		
14	De RWS werkwijze is aangescherpt en is actief onder de aandacht gebracht van IPM-teams;	Is gedaan. Intern nog niet iedereen bereikt.	Ja, zie ook agendapunt 4B
15	Mogelijkheden voor het nader aanscherpen van de RWS-werkwijze worden verkend. (Noodzaak hiertoe zal ook blijken uit de nog lopende onderzoeken en bovengenoemde beheermaatregelen).	Aangehouden.	Nee

6. Wvttk en afsluiting

Bijlage 1: Stand van zaken onderzoeken

- ILT onderzoek

ILT heeft naar aanleiding van twee meldingen van mogelijke overtredingen van het Besluit Bodemkwaliteit (Bbk) eind 2016, onderzoek ingesteld bij ATM BV te Moerdijk die de producent is van de thermisch gereinigde grond (TGG) die is toegepast in de Westdijk bij Bunschoten. Op basis van dit onderzoek heeft ILT vastgesteld dat het thermische reinigingsproces niet conform het geldende normdocument SIKB Protocol 7510 wordt uitgevoerd en dat daardoor niet betrouwbare erkende productcertificaten aan Martens en Van Oord ter beschikking zijn gesteld. Hiermee heeft ATM zowel artikel 18 als artikel 16 van het Bbk overtreden. Bij de vaststelling van de overtreding heeft ILT in juni ATM in kennis gesteld van het voornemen om vier Lasten onder Dwangsom op te leggen (LOD), te weten:

- 1. Het administratieve proces van ATM volledig in overeenstemming brengen met de essentiële eisen uit het SIKB protocol 7510.*
- 2. Stoppen met de toevoeging van rookgasreinigingsresidu en stof uit de stoffilters aan de TGG.*
- 3. Stoppen met de levering van TGG onder productcertificaat.*
- 4. Afnemers van TGG informeren over de onbetrouwbaarheid van geleverde partijen TGG.*

ATM BV heeft in reactie op de voorgenomen LOD zienswijzen ingediend bij ILT. Deze zijn negatief beoordeeld door ILT. Eind augustus heeft ILT dan ook besloten tot het opleggen van de LOD aan ATM. ATM zal hiertegen bezwaar maken. Onduidelijk is wanneer een eindconclusie kan worden getrokken.

- Westdijk

Het (milieu)probleem is in kaart gebracht. Op dit moment worden oplossingen in beeld gebracht. Op 31 augustus is er een extra raadsvergadering in de gemeente Bunschoten gewijd aan de TGG-problematiek.

- Perkpolder

Milieu en civieltechnisch

Gezien de uitkomst van het ILT onderzoek hoeft de vraag of de in Perkpolder toegepaste TGG aan de eisen van het BBK voldoet niet meer te worden beantwoord. Het onderzoek richt zich nu met name op het in beeld brengen van de daar ontstane (milieuhygiënische en civieltechnische) situatie en over de gezondheidseffecten van de tijdens uitvoering opgetreden stofhinder.

Eind september zijn de eerste oppervlaktewater, grondwater en bodemmonsters genomen. Analyseresultaten worden half oktober verwacht. De planning is dat voor eind december 2017 er voorlopige conclusies getrokken kunnen worden m.b.t. de milieuhygiënische effecten en de civieltechnische kwaliteit van de TGG.

De aannemer wordt per brief geïnformeerd over het feit dat RWS onderzoekt of sprake is van verborgen gebreken. Dit kan blijken uit zowel het ILT onderzoek als uit het lopende (milieu en civieltechnisch) onderzoek Perkpolder dat wordt uitgevoerd door Deltares.

Gezondheid

De aannemer is benaderd met de vraag of zijn medewerkers geïnterviewd mogen worden. Daar is niet positief op gereageerd. Kennelijk ziet de aannemer risico's in het houden van interviews. Wij zien die risico's ook. Het gezondheidsonderzoek en interviewen van mensen hierover kan zorgen ook aanwakkeren. Voor de Westdijk is een dergelijk gezondheidsonderzoek niet uitgevoerd. Afsproken is om in Directeurenoverleg de zorgen over dit onderzoeks-spoor nogmaals te bespreken (agendapunt 3).